

RAN-2501001205030403 / 2601000105022043
T.Y.B.A. (NEP) (Sem. V) Examination March - 2026
Sanskrit (Paper - 13) व्याकरणशास्त्र एवं भाषाविज्ञान
Time: 2 Hours]
[Total Marks: 50

સૂચના : / Instructions (1) ઉપરોક્ત દર્શાવેલ વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી. Fill up strictly the above details on your answer book.	Seat No.: Student's Signature
--	--

- પ્ર. 1 ટૂંકમાં જવાબ લખો. (કોઈપણ પાંચ) (10)**
1. વૈયાકરણસિદ્ધાંતકૌમુદીના કર્તા કોણ ? તેનું પ્રથમ પ્રકરણ કયું છે ?
 2. મુનિત્રય શબ્દ દ્વારા કયા કયા મુનિઓનો ઉલ્લેખ થયો છે ?
 3. ઉદાત્ત, અનુદાત્ત અને સ્વરિત સંજ્ઞા સમજાવો.
 4. વ્યાકરણના સંદર્ભમાં મળ્ડૂકપ્લુતિન્યાય એટલે શું ?
 5. ભાષાશાસ્ત્રની વ્યાખ્યા આપો.
 6. 'ભાષાશાસ્ત્રના પિતા' તરીકેનું બિરુદ કોને મળ્યું છે ? તેમણે કઈ ભાષાનો અભ્યાસ કર્યો છે ?
 7. બોધ્ય નામના પાશ્ચાત્ય વિદ્વાને કઈ કઈ ભાષાઓનો અભ્યાસ કર્યો છે ?
- પ્ર. 2 (અ) સૂત્રો સમજાવો. (08)**
- (1) આદિરન્ત્યેન સહેતા । ૧-૧-૭૧
 - (2) તુલ્યાસ્યપ્રયત્ન સર્વર્ણમ્ । ૧-૧-૯
- (બ) સવિસ્તર સમજાવો. (05)**
- (1) ઉદાત્તત્વાનુદાત્તત્વે વર્ણધર્મૌ સમાહિયેતે યસ્મિન્સોઽચ્ સ્વરિતસંજ્ઞઃ સ્યાત્ ।
અથવા
- પ્ર. 2 (અ) સૂત્રો સમજાવો. (08)**
- (1) નાઽઽઙ્ગલૌ । ૧-૧-૧૦
 - (2) વૃદ્ધિરાદૈચ । ૧-૧-૧
- (બ) સવિસ્તર સમજાવો. (05)**
- (1) બાહ્યપ્રયત્નઃ તુ એકાદશઘા ।

- પ્ર. ૩ ભાષાશાસ્ત્રીય અધ્યયનમાં મળતાં ધ્વનિપરિવર્તન અંગેના ગ્રીમ, ગ્રાસમેન, મૂર્ધન્ય અને તાલવ્યનાં નિયમોની સવિસ્તર ચર્ચા કરો. (13)
- અથવા
- પ્ર. ૩ ભાષાની વ્યાખ્યા આપી, ભાષાની ઉત્પત્તિ અંગેના વિવિધ વાદો વિસ્તાર પૂર્વક સમજાવો. (13)
- પ્ર. ૪ ટૂંકનોંધ લખો. (કોઈપણ બે) (14)
1. અક્ષરસમામ્નાયઃ।
 2. ભાષાશાસ્ત્રીય અધ્યયનમાં પાશ્ચાત્ય વિદ્વાનોનો ફાળો.
 3. ભાષાના અંગો.
 4. ભાષા અધ્યયનની પદ્ધતિઓ.
-